

ע"פ 6931/16 - מדינת ישראל נגד אחמד ברגיטי, פלוני, אחמד אבו סנינה

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 6931/16

ע"פ 7804/16

ע"פ 9744/16

ע"פ 435/17

ע"פ 447/17

לפני:

כבוד השופט י' עמית

כבוד השופט ד' מינץ

כבוד השופטת י' וילנר

המערערת בע"פ 6931/16 ובע"פ
447/17 והמשיבה בע"פ 7804/16,
בע"פ 9744/16 ובע"פ 435/17:

מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב בע"פ 6931/16 והמערער
בע"פ 7804/16:

אחמד ברגיטי

המערער בע"פ 9744/16:

פלוני

המערער בע"פ 435/17 והמשיב
בע"פ 447/17:

אחמד אבו סנינה

ערעורים על הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי
בירושלים (הנשיא א' פרקש) מיום 19.4.2016 ועל
גזר דינו מיום 29.11.2016 בת"פ 38279-06-14;
ערעורים על גזר דינו של בית המשפט המחוזי
בירושלים (כב' סגן הנשיא מ' דרורי) מיום
14.07.2016 בת"פ 38157-06-14
ג' בסיון התשע"ח (17.05.18)

תאריך הישיבה:

בשם המערער בע"פ 6931/16
ובע"פ 447/17 והמשיבה בע"פ
7804/16, בע"פ 9744/16 ובע"פ
435/17

בשם המשיב בע"פ 6931/16
והמערער בע"פ 7804/16; ובשם
המערער בע"פ 9744/16

בשם המערער בע"פ 435/17
והמשיב בע"פ 447/17

בשם שירות המבחן לנוער: גב' טלי סמואל

פסק-דין

השופט ד' מינץ:

ערעורים על הכרעת דין מיום 19.4.2016 ועל גזר דין מיום 29.11.2016 שניתנו על ידי בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' הנשיא א' פרקש) בת"פ 38279-06-14 וערעור על גזר דין מיום 14.7.2016 שניתן על ידי בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט מ' דרורי) בת"פ 38157-06-14.

הרקע העובדתי

1. על פי עובדות כתב האישום, ביום 28.5.2014 חל "יום ירושלים" במהלכו התרחשו התפרעויות בעיר העתיקה, שכללו יידוי אבנים לעבר כוחות הביטחון ואזרחים יהודים ששהו באזור.
2. בשעות הערב של אותו יום נפגש אחמד ברגיטי (להלן: ברגיטי) עם פלוני, קטין, ועם אחמד אבו סנינה (להלן: פלוני ו-אבו סנינה בהתאמה; כל השלושה יכוננו להלן השלושה), ועם אחרים שזהותם אינה ידועה. השלושה נפגשו ברחוב הגיא בעיר העתיקה ועל פי הנטען קשרו קשר יחד עם אחרים ליידות אבנים מגג בית אל עבר יהודים. יצוין, כי ביום 27.7.2015, לאחר סיום שמיעת העדים ובטרם הסיכומים, הגישה המדינה בקשה לתיקון כתב האישום, כך שהמילים "רחוב הגיא" (בהקשר של הגג) יוחלפו ל"רחוב על-א-דין". ביום 20.8.2015 קיבל בית המשפט את הבקשה, חרף התנגדות באי-כוחם של פלוני ואבו-סנינה.
3. בשעה 20:00 לערך של אותו יום, יום ירושלים, הצטיידו השלושה ושני אחרים שזהותם אינה ידועה באבנים בגדלים שונים. כל המעורבים התקרבו, כל אחד בתורו, אל שפת גג הבית והביטו אל עבר רחוב הגיא במטרה לאתר יהודים העוברים בו. תוך כדי כך, יידו אבנים לעבר שער אל-מג'לס בו שהו באותה העת שוטרים.

4. בשעה 21:00 לערך, עבר ברחוב סמוך השוטר חמוד עדנאן (להלן: השוטר), אשר הגיע לאזור על מנת לחלק אוכל לשוטרים האחרים ששהו במקום. בעת שעבר השוטר מתחת לגג הבית, הרים אחד מהשלושה אבן חיפוי קיר בגודל 20-30 ס"מ במשקל 2.3 ק"ג (להלן: האבן), והשליך אותה לעבר השוטר. האבן פגעה ישירות בראשו של השוטר והוא נפל במקום, דימם ואיבד את הכרתו. כתוצאה מפגיעת האבן נגרם לשוטר שבר בגולגולת, איבוד ראייה זמני וכאבים בגב וברגליים, והוא אושפז בבית החולים למשך כשבועיים. נקדים את המאחר ונציין כי תסקיר נפגע העבירה שהגישה המדינה לבית המשפט המחוזי מעלה כי תמונת הנזקים שנגרמה לשוטר בעקבות הפגיעה בו קשה, רחבה וכואבת, וכעולה ממצבו הנוכחי, נדרשת עוד עבודת שיקום נרחבת על מנת לשפר את תפקודו במישורים השונים. כן נפגעה פרנסתו של השוטר, כמו גם פרנסת אשתו שנאלצה לסגור את עסק הקונדיטוריה שלה על מנת לטפל בו.

5. ביום 19.6.2014 הוגש כתב אישום נגד אבו סנינה ונגד פלוני, שהיה כאמור קטין בעת ביצוע העבירה. כתב האישום ייחס להם חבלה חמורה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ניסיון לתקיפת שוטרים בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 274(2)(3) בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין; והשתתפות בהתפרעות לפי סעיף 152 לחוק העונשין.

6. במקביל, הוגש כתב אישום נפרד נגד ברגיתי, אשר עניינו הופרד מעניינם של פלוני ואבו סנינה מכיוון שהפליל אותם בחקירתו. בכתב האישום המקורי ייחסו גם לברגיתי חבלה חמורה בכוונה מחמירה; ניסיון לתקיפת שוטרים בנסיבות מחמירות; והשתתפות בהתפרעות. ביום 12.12.2015 הודיעו הצדדים לבית המשפט כי הגיעו להסדר טיעון מוסכם, במסגרתו יתוקן כתב האישום, יוגש תסקיר שירות מבחן בעניינו והצדדים יהיו חופשיים לטעון לעניין העונש. בכתב האישום המתוקן לא ייחסה לברגיתי עבירת ההשתתפות בהתפרעות.

עיקרי הכרעת הדין וגזר הדין בת"פ 38279-06-14 (אבו סנינה ופלוני)

7. ביום 19.4.2016 הורשעו אבו סנינה ופלוני בכלל העבירות שיוחסו להם בכתב האישום. בפתח הכרעת הדין דחה בית המשפט את טענת הזוטא שהעלה אבו סנינה, לפיה גרסה שמסר בחקירה במשטרה, שסתרה גרסה קודמת שנתן, אינה קבילה. בגרסתו הראשונה בחקירה טען אבו סנינה טענת אליבי, לפיה בעת האירוע ישן בביתו. בגרסתו השנייה טען כי בעת האירוע ישב על מדרגות בשכונה ותוך כדי ששוחח עם חברתו, ראה את פלוני וברגיתי מיידיים אבנים מגג הבית, ואת ברגיתי משליך את האבן שפגעה בראשו של השוטר. במהלך המשפט חזר בו אבו סנינה מגרסתו השנייה וטען כי היא נבעה מהפעלת לחץ ואלימות כלפיו מצד החוקרים. על כן, בהתאם לסעיף 12 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: פקודת הראיות), הקובע כי על הודיית נאשם להיות חופשית ומרצון, הגרסה אינה קבילה. בית המשפט מצא כי גרסתו השנייה כלל אינה בגדר "הודאת נאשם", שכן אבו סנינה הפליל את חבריו בעדותו; כי החוקרים הכחישו כי הופעלה אלימות על ידם, ואין מקום להעדיף את גרסתו של אבו סנינה על פני גרסתם; כי לא הוכח שהופעל עליו לחץ חיצוני קיצוני מצד החוקרים או לחץ הכולל אלימות על כל סוגיה. עוד ציין בית המשפט כי אין כל הגיון בטענת אבו סנינה כי החוקרים יכוונו אותו למסור בהודאתו כי דווקא ברגיתי הוא שהשליך את האבן, בעוד שברגיתי טען כי פלוני הוא שהשליכה. נוכח זאת, דחה בית המשפט את טענת אבו סנינה כי גרסתו השנייה בחקירה אינה קבילה.

8. לאחר ההכרעה במשפט הזוטא, המשיך ודחה בית המשפט אף את טענות האליבי שהעלו אבו סנינה ופלוני. מנגד, בית המשפט אימץ חלק מגרסתו המפלילה של אבו סנינה ואת גרסתו המפלילה של ברגיתי. בעניינו של פלוני, קבע בית המשפט כי לחובתו עומדות שתי עדויות זיהוי בגרסתיהם של אבו סנינה ושל ברגיתי. עוד נקבע, כי לעדויות אלה מצטרפים שקריו בעדותו בבית המשפט ובעדויות שהובאו מטעמו. בעניינו של אבו סנינה, קבע בית המשפט כי

לחובתו עומדת עדות הזיהוי של ברגיטי ועמה שלל ראיות נסיבתיות, בהן תכנון מקדים, פלט שיחות הטלפון שלו ועוד. לראיות אלה מצטרפים שקריו, ביניהם טענתו במשפט הזוטא, שנדחתה כאמור; טענת האליבי, שהופרכה; וגרסתו לפיה רק ישב על המדרגות בעת האירוע, שנקבע כי לא ניתן לקבלה במלואה. בנוסף, קבע בית המשפט כי בגרסאותיהם של אבו סנינה וברגיטי ישנן אמירות המהוות "ראשית הודיה", אשר מעידות על תחושת אשם ברורה. נקבע כי עדויותיהם מחזקות ותומכות זו בזו, כאשר בשתייהן תיאורים דומים באשר להתארגנות המוקדמת, סידור האבנים על הגגות והמניע ליידי אבנים במטרה לפגוע ביהודים. משכך, מצא בית המשפט כי הוכח מעבר לספק סביר כי אבו סנינה ופלוני נטלו חלק בביצוע העבירות המיוחסות להם בצוותא. לעניין זריקת האבן, אין בעובדה כי זו הושלכה על ידי אדם אחד כדי להפחית מאחריותם של יתר המשתתפים באירוע כמבצעים בצוותא.

9. במסגרת גזר הדין עמד בית המשפט על הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות, השמירה על שלמות הגוף והנפש, ועל החומרה הנובעת מביצוע עבירות על רקע לאומני. בית המשפט ציין כי גם כאשר העבריין הינו קטין, מדיניות הענישה צריכה לבטא את סלידתה של החברה מהמעשים בהם הורשעו השניים, שמטרתם לקטול חיי אדם על רקע לאומני, וקבע כי מתחם העונש עומד על 5 עד 10 שנות מאסר. כנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה ציין בית המשפט ביחס לאבו סנינה, בין היתר, את עברו הפלילי והעובדה שלא לקח אחריות למעשיו. באשר לפלוני, ציין בית המשפט כשיקול לקולא את העובדה שביצע את העבירות כקטין. בהתחשב במכלול השיקולים הצריכים לעניין גזר בית המשפט על פלוני שמונה שנות מאסר בפועל; שנים עשר חודשי מאסר על תנאי; פיצוי לשוטר בסך של 50,000 ש"ח; וקנס בסך של 20,000 ש"ח. על אבו סנינה נגזר עונש זהה, למעט העובדה שתקופת מאסרו הועמדה על תשע שנים.

גזר הדין בת"פ 38157-06-14 (ברגיטי)

10. בגזר דין מפורט ומנומק עמד בית המשפט המחוזי על הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות על ידי ברגיטי. לאחר התייחסות לפסיקה הנוהגת במקרים דומים, קבע בית המשפט כי מתחם הענישה נע בין 5 ל-10 שנות מאסר בפועל. במסגרת השיקולים לחומרא ציין בית המשפט כי ברגיטי לא נטל אחריות למעשיו ולא נקט בפעולות שיקום. בשיקולים לקולא ציין בית המשפט כי ברגיטי נעדר עבר פלילי. לאור נסיבות התיק קבע בית המשפט כי יש צורך בהרתעה אישית של ברגיטי והציב את העונש המתאים בחלקו העליון של מתחם הענישה. בסופו של יום, השית בית המשפט על ברגיטי שמונה שנות מאסר בפועל; שמונה עשר חודשי מאסר על תנאי; פיצוי לשוטר בסך של 100,000 ש"ח; וקנס בסך של 20,000 ש"ח.

טענות הצדדים בערעורים

11. המדינה מערערת על העונשים שנגזרו על ברגיטי ואבו סנינה. ביחס לשניהם נטען כי שגה בית המשפט בקביעתו כי מתחם הענישה עומד על בין 5 ל-10 שנים. לטענתה, היה על בית המשפט להעמיד הן את הרף התחתון והן את הרף העליון על מספר שנות מאסר גבוה יותר, וזאת בשל נסיבות המקרה. באשר למיקום עונשו של ברגיטי בתוך מתחם הענישה, טוענת המדינה כי על אף הודאתו במסגרת הסדר טיעון הוא לא לקח אחריות מלאה על מעשיו. עוד נטען, כי להודאה יש להעניק משקל מופחת נוכח העובדה שזו ניתנה לאחר שהתקיימו שבע ישיבות הוכחות. ביחס לאבו סנינה נטען כי יש לקחת בחשבון את עברו הפלילי הרלוונטי, וכן את העובדה כי הוא עומד על חפוטו ולא לוקח אחריות על מעשיו. אשר על כן, המדינה טוענת כי יש להחמיר בעונשם של השניים במידה ניכרת ולהטיל עליהם עונשי מאסר משמעותיים יותר.

12. אבו סנינה העלה טענות מן הגורן ומן היקב הן נגד הכרעת הדין והן נגד גזר הדין. בתמצית, באשר להכרעת הדין נטען כי בניגוד לקביעתו של בית המשפט, אבו סנינה לא היה חלק מהשיחה שהתנהלה לגבי זריקת האבנים ורק עבר במקום באותה עת. על כן, אין כל בסיס לטענה כי אבו סנינה היה מבצע בצוואת. עוד נטען כי כלל לא ניתן היה להרשיע את אבו סנינה בשל העובדה שהוא לא הואשם בביצוע בצוואת של חבלה חמורה של השוטר. לחלופין, טוען אבו סנינה כי יש להקל בעונשו ולהפחית מעונש המאסר שנגזר עליו. לעניין זה נטען כי היה על בית המשפט לאמץ מתחם ענישה נמוך יותר. עוד נטען כי היה מקום להתחשב במצבו הכלכלי והמשפחתי של אבו סנינה בעת קביעת הקנס והפיצויים שהוטלו עליו וכי בית המשפט הסתמך על תסקיר נפגע עבירה ישן אשר לא שיקף את מצבו העדכני של השוטר.

13. עיקר טענותיו של פלוני במסגרת ערעורו על הכרעת הדין מכוונות כלפי קביעותיו העובדתיות של בית המשפט המחוזי. כך למשל, הקביעה כי זריקת האבנים אל עבר השוטרים שהיו במקום החלה בשעה 20:00. בערעור נתקפות גם קביעות מהימנות של בית המשפט, לדוגמה קבלת גרסאותיהם של ברגיטי ואבו סנינה וקביעת בית המשפט כי העדויות לטענת האליבי שלו נמצאו בלתי מהימנות. עוד נטען כי שגה בית המשפט כאשר הרשיע את פלוני בעבירת חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין, למרות שלא הוכחה הכוונה המיוחדת הנדרשת בסעיף זה. באשר לגזר הדין נטען כי בית המשפט לא התחשב דיו בעובדת היותו קטין בעת ביצוע העבירה וכי מתחם הענישה שנקבע היה גבוה מדי.

14. ברגיטי, שכאמור הודה בביצוע העבירה, מערער על העונש שנגזר עליו. בדומה לפלוני טוען ברגיטי כי מתחם הענישה שקבע בית המשפט היה גבוה מדי והמתחם צריך לעמוד על בין 12 ל-60 חודשי מאסר בפועל. בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, וביניהן הפגיעה בברגיטי ובמשפחתו כתוצאה מן העונש, נטילת האחריות ומאמציו לחזור למוטב, נטען כי יש למקם את עונשו בחלקו התחתון של המתחם. לבסוף, נוכח מצבו הכלכלי, מבקש ברגיטי כי הקנס שהוטל עליו יבוטל וגובה הפיצוי לשוטר יופחת כך שיותאם למדיניות הנהוגה.

דין והכרעה

15. לאחר עיון בערעורים ושמיעת הצדדים במהלך השלמת הטיעון בעל פה בדיון שנערך לפנינו, הגעתי לכלל מסקנה כי דינם של כל הערעורים להידחות, וכך אציע לחבריי לעשות.

הערעורים נגד הכרעת הדין

16. שני הערעורים של אבו סנינה ופלוני מכוונים בעיקרם כלפי קביעות עובדה ומהימנות בפסק דינו של בית המשפט המחוזי. כידוע, הלכה היא כי ערכאת הערעור לא תתערב בממצאי עובדה ומהימנות של הערכאה הדיונית, למעט במקרים חריגים. זאת, מן הטעם כי הערכאה הדיונית היא זו ששומעת ומתרשמת מן העדים באופן בלתי אמצעי, ומשכך יש לה יתרון מובנה על פני ערכאת הערעור (ראו, למשל: ע"פ 9352/99 יומטוביאן נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(4) 632, 643-645 (2000)). לא מצאתי כי המקרה שלפנינו נמנה על המקרים החריגים המצדיקים התערבות בקביעות הערכאה הדיונית.

17. הרשעתם של פלוני ואבו סנינה מעוגנת היטב בחומר הראיות ומבוססת על הודעותיו של ברגיטי במשטרה, שהוגשו לפי סעיף 10א לפקודת הראיות. כידוע, "ההחלטה אם ליתן עדיפות לאמרות החוץ, נתונה לשיקול דעתה של עמוד 5

הערכאה הדיונית ונטועה במידת התרשמותה ממהימנות העדויות שנשמעו בפניה" (ראו: ע"פ 8204/14 זלום נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (15.4.2015)). יצוין בהקשר זה, כי ברגיתי חזר על הגרסה המפלילה מספר פעמים ובית המשפט קבע כי מדובר בגרסה "מקיפה ומפורטת, היורדת לעומקם של פרטים ומתארת מראשית עד אחרית את ההשתלשלות שהביאה לידי האבן ולפציעת השוטר" (פסקה 9, עמ' 40 להכרעת הדין).

הנה כי כן, בחקירתו במשטרה ביום 8.6.2014 העיד ברגיתי כי פלוני ואבו סנינה השתתפו בזריקת האבנים מהגג (ת/63):

"חוקר: כמה אנשים הייתם על הגג, כמה אנשים בדיוק הייתם על הגג שנזרק בו אבן, שנזרק על השוטר אבן ממנו. ברגיתי: ארבעה אנשים.

...

ברגיתי: לא היו מהשכונה, הם לא היו מבאב אל מג'לס,

חוקר: אבל אתה מכיר אותם.

ברגיתי: מה זה?

חוקר: אבל אתה מכיר אותם.

ברגיתי: לא, בדיוק אני לא מכיר אותם, אני הכרתי שניים שהם פלוני ואחד שקוראים לו מחמד והכיניו שלו זה אבו עזאב.

...

חוקר: היו ארבעה אנשים ואתה היית החמישי, טוב?

ברגיתי: אהא.

חוקר: חוץ ממך וחוץ מפלוני, טוב? מי מהאנשים אתה הכרת עוד?

ברגיתי: רק אחד שקוראים לו מחמד.

חוקר: ...מחמד מה?

ברגיתי: אני לא בטוח אם זה אבו סנינה או אבו סביח".

במהלך חקירתו במשטרה העיד אבו סנינה כי כינויו הוא "אבו עזאב" (ת/31, פרוטוקול חקירתו מיום 9.6.2014, שורות 58-60), וברגיתי זיהה במהלך חקירתו ביום 8.6.2014 את אבו סנינה כ"אבו עזאב" אשר היה חלק מזריקת האבנים. כאמור, בית המשפט העדיף את גרסתו של ברגיתי במשטרה על פני עדותו לפניו.

18. הודעתו של ברגיטי התקבלה כאמור לפי סעיף 10א לפקודת הראיות. בהתאם לסעיף 10א(ד) לפקודת הראיות, "לא יורשע אדם על סמך אמרה שנתקבלה לפי סעיף זה אלא אם יש בחומר הראיות דבר לחיזוקה". בעניינו, מדובר בעדות מפי שותף לעבירה, ועל כן דרישת החיזוק היא דרישה כפולה. עם זאת, בהתאם לפסיקה, הדרישה הכפולה לחיזוק ראייתי אינה עולה כדי דרישה לראיה בדרגת סיוע, ומשקלו של החיזוק תלוי, בין היתר, במידת האמון שניתן לאמרת החוץ. לגבי פלוני, עדותו של אבו סנינה לפיה פלוני וברגיטי היו על הגג בעת האירוע מהווה חיזוק משמעותי. יצוין כי גם עדותו של אבו סנינה התקבלה כאמרת חוץ מכוח סעיף 10א לפקודת הראיות, ועניין לנו בשתי אמרות חוץ המחזקות זו את זו (ראו, למשל: ע"פ 7679/14 זהאדה נ' מדינת ישראל (15.8.2016)). ראיות תומכות נוספות מצא בית המשפט בשקריו של פלוני בחקירתו שהביאו לערעור אמינותו, לגביה קבע בית המשפט המחוזי כי היא "מתערערת ככל שמעמיקים בעדותו בבית המשפט, אל מול חקירתו במשטרה" (פסקה 13, עמ' 26 להכרעת הדין). לא מצאתי מקום להתערב בקביעות אלו. באשר לאבו סנינה, בית המשפט המחוזי קבע כי שקריו מהווים חיזוק מספק, ולא מצאתי מקום להתערב גם בקביעה זו. אוסיף כי גרסתו, לפיה ישב על המדרגות בסמוך לגג ובדרך מקרה ראה את פלוני וברגיטי משליכים אבנים מן הגג, היא ניסיון להרחיק עצמו מן האירוע ותו לא.

19. גם את טענת פלוני כי היסוד הנפשי לא הוכח אין לקבל. על מנת להרשיע אדם בעבירה על פי סעיף 329(א)(2) לחוק העונשין, יש להוכיח כי הפגיעה בוצעה מתוך כוונה לגרום לחבלה חמורה. על כוונה זו ניתן ללמוד מחזקת הכוונה, על פיה בני אדם המבצעים פעולה מודעים לרוב לטיב הפיזי של מעשיהם ובכלל זה לתוצאה הטבעית של פעולותיהם (ראו, למשל: ע"פ 10423/07 מדינת ישראל נ' סיטרין (11.6.2008)). בעניינו, ניתן ללמוד על כוונתו של המערערים מכך שעלו אל הגג על מנת לזרוק ממנו אבנים, הכינו וסידרו אבנים על הגג, ביניהן בלוקים, וכן האבן שנזרקה בסופו של יום על השוטר וגרמה לתוצאה הטראגית, שמשקלה כזכור 2.3 ק"ג. אין דרך אחרת לפרש את מעשיהם של המערערים אלא ככוונה לגרום לחבלה חמורה, כמצוות הסעיף. אף השכל הישר תומך במסקנה זו.

20. לבסוף, כאמור, הועלו טענות כנגד תיקון כתב האישום באמצעות שינוי כתובת הנכס מגגו נזרקה האבן, וכן נגד הרשעת השלושה כ"מבצעים בצוותא". באשר לתיקון כתב האישום, המדובר בתיקון "טכני" במהותו ובכל מקרה, אין לומר כי ההגנה של מי מהמערערים נפגעה כתוצאה ממנו. ובאשר להרשעת המערערים כמבצעים בצוותא, אין לי אלא להפנות לפסק דינו של בית המשפט המחוזי אשר קבע כדלקמן:

"העבירות במקרה המצער שלפניי, לא בוצעו בעלמא, אלא מתוך כוונת מכון ברורה. קדמו להן תכנון והכנה, כל זאת במהלך 'יום ירושלים', בהיותו זמן מתוח ברמה הביטחונית - לאומית, כידוע לכל, ועל רקע הפרות סדר קודמות ואירועי ידוויי אבנים שהתרחשו באותו היום. בכך יש כדי לסווג את הנאשמים כמבצעים בצוותא מכוח דיני השותפות, במעגל הפנימי של ביצוע העבירה, בהתאם למתווה החוק והפסיקה: 'המבצעים בצוותא פועלים כ"גוף אחד" במסגרת התכנית העבריינית. הם נמנים על "המעגל הפנימי" של מבצעה וכל אחד מהם משיא תרומה להגשמתה' (ע"פ 6157/03 הוך נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (28.9.2005))."

דברים אלה הינם דברים כדרבנות וכל המוסיף עליהם גורע.

21. מן המכלול עולה כי הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי מבוססת כנדרש, הן על עדותו של ברגיטי והן על ראיות מחזקות מספקות. על כן, לטעמי יש לדחות את שני הערעורים על הכרעת הדין.

הערעורים על גזר הדין

22. כמפורט לעיל, תחילה נגזר דינו של ברגיטי והושת עליו עונש של תשע שנות מאסר. הנשיא א' פרקש הסתמך, במידה רבה, על גזר דינו של ברגיטי על מנת לגזור את דינם של פלוני ואבו סנינה והשית עליהם עונשי מאסר של שמונה ותשע שנים, בהתאמה. בערעוריהם טענו השלושה כי העונשים שהושתו עליהם חורגים ממדיניות הענישה הנוהגת. המדינה, לעומת זאת, ערערה על העונשים שנגזרו על אבו סנינה וברגיטי וטענה כי העונש שהוטל עליהם חורג לקולא ויש להטיל עונש מאסר ארוך יותר. כאמור, לאחר עיון מצאתי כי יש לדחות גם את כלל הערעורים על גזרי הדין.

23. לפני שאדון לגופו של עניין, אזכיר את ההלכה לפיה, ככלל, ערכאת הערעור לא תיטה להתערב בעונש שנגזר על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם נפל פגם מהותי בגזר הדין או שהעונש שנקבע סוטה באופן בולט ממדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים (ראו, למשל: ע"פ 593/18 פלוני נ' מדינת ישראל (17.4.2018); ע"פ 3159/17 פלוני נ' מדינת ישראל (21.3.2018)). העונשים שנגזרו על השלושה אינם באים בגדרם של אותם מקרים חריגים המצדיקים את התערבותנו.

24. העונש הקבוע בחוק בצידה של עבירת חבלה בכוונה מחמירה עומד על 20 שנות מאסר. יש בכך כדי להצביע על גישתו המחמירה של המחוקק כלפי מבצעי עבירות מסוג זה. בענייננו, העבירות בוצעו על רקע לאומני וכבר נפסק בהקשר זה כי על בתי המשפט "...להעביר מסר חד משמעי ונקוב, בדמות ענישה קשה ומחמירה, בכדי לשרת את גורם ההרשעה מפני מעשים אלו" (ראו: ע"פ 2826/15 עביד נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (7.6.2016)) וכי נדרשת "...מדיניות ענישה מכבידה על מנת להוקיע, להרתיע ולשרש מעשים שכאלה. מדיניות ענישה זו תבטא באופן הולם את ההגנה על הערך החברתי הנפגע כתוצאה מפעילות עבריינית זו – שמירה על ביטחון הציבור ושלטון החוק" (ע"פ 2337/13 קואסמה נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (16.9.2013)). כפי שתוצאתו הקשה של מקרה זה מדגימה, פגיעתה של אבן כבדה שהושלכה מגובה רב על ראשו של אדם עלולה לגרום לנזק כבד ועל כן מתחייבת גישה עונשית מחמירה. הדברים מקבלים משנה תוקף כאשר הפגיעה מכוונת כלפי גורמי אכיפת החוק. יפים לעניין זה דברי השופט [כתארו אז] ס' ג'ובראן בע"פ 6642/09 מדינת ישראל נ' גביש, פסקה 9 (30.12.2009):

"...חברה המכבדת את שלטון החוק ואת זכויותיו של הזולת לא תאפשר פגיעה בנציגי החוק, וכל פגיעה שכזו צריכה להיתקל בקיר ברזל של אפס סובלנות, על מנת לגדוע אלימות מסוג זה במהירות האפשרית. כאמור אל מול אלימות שכזו המכרסמת ביסודות חברתנו הדמוקרטית יש לנקוט בענישה מרתיעה מאחורי סורג ובריח" (ראו גם: ע"פ 7517/15 מדינת ישראל נ' עביד (9.3.2016)).

25. ובאשר למדיניות הענישה הנהוגה בעבירות מסוג זה. עיון בפסיקה מעלה כי קיים מנעד רחב של עונשים בעבירות מסוג זה שעברו השלושה. עם זאת, העונש שנגזר אינו חורג ממדיניות הענישה המקובלת. כך, למשל, בע"פ 4314/04 יפים נ' מדינת ישראל (5.9.2007) דחה בית משפט זה ערעור על גזר דין במסגרתו נדון אדם שהורשע בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה ל-13 שנות מאסר ושנתיים מאסר על-תנאי. ובמקרה מן העת האחרונה, נדחה ערעור על גזר דין במסגרתו הוטלו 11 שנות מאסר על מערערת שהורשעה על פי הודאתה בעבירת ניסיון לחבלה בכוונה מחמירה, כאשר מתחם הענישה ההולם באותו מקרה נקבע לתקופה של בין 9 ל-14 שנות מאסר (ע"פ 9964/16 אסרא נ' מדינת ישראל (22.1.2018)).

עינינו הרואות, עונשם של השלושה אינו חורג מרמת הענישה הנהוגה בעבירות מסוג ובוודאי שאין סטייה קיצונית מרמת ענישה זו, לא לקולא ולא לחומרא. העובדה שהעונש שנגזר על ברגיטי ופלוני נמוך בשנה מהעונש שהוטל על אבו סנינה מלמד גם כי הייתה התחשבות בעת גזירת העונש בהודאתו של זה ובקטינותו של זה.

26. לפני סיום אציין, כי לא מצאתי מקום גם להתערב בסכום הפיצוי הכספי שבו חויבו השלושה לפצות את השוטר או בסכום הקנס שהוטל עליהם.

27. סיכומם של דברים: אציע לחבריי לדחות את הערעורים על כל חלקיהם.

ש ו פ ט

השופט י' עמית:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת י' וילנר:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט ד' מינץ.

ניתן היום, כ"ב בסיון התשע"ח (5.6.2018).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט